

Äldrenämnden
Tjänsteskrivelse till Äldrenämnden

Datum:
2020-04-24

Diarienummer:
ALN-2020-00373

Handläggare:
Anna Lind

Åtgärder inom äldrenämnden för bemanning och begränsad smittspridning med anledning av covid-19

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** de timavlönade vikarier som är aktuella i tjänst hos äldreförvaltningen ska erbjudas tidsbegränsad månadsanställning om minst femtio procent av heltid under de närmaste fyra månaderna,
2. **att** samtliga vikarier med adekvat utbildning som undersköterska, sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut, ska erbjudas tidsbegränsad månadsanställning på heltid under de närmaste fyra månaderna, och
3. **att** arbeta för att de medarbetare som tillsvidareanställs under perioden kan ges utbildning till vårdbiträde/undersköterskor inom ramen för ett förslag som Sveriges kommuner och regioner och Kommunal gett regeringen för att få fler in i vården.

Ärendet

Äldrenämnden beslutade den 15 april 2020 § 32 att uppdra åt äldreförvaltningen att utreda förutsättningarna att bereda timanställd personal inom äldrenämndens verksamheter en tryggare anställningsform. Syftet med uppdraget är att förstärka nämndens arbete för att begränsa smittspridning av covid-19 bland brukarna.

Åtgärderna som föreslås förväntas bidra till att begränsa smittspridning genom att möjliggöra för vikarier att få ersättning vid sjukdom. Vidare skapas förutsättningar för

att snabbt bemanna upp i händelse av att smittspridningen eskalerar. Bland de timavlönade som genom åtgärden kommer i fråga för månadsanställning förekommer ett antal som under perioden kvalificerar sig för tillsvidareanställning. Dessa kan komma att omfattas av möjlighet till utbildning på betald arbetstid i enlighet med ett aktuellt förslag till regeringen från Sveriges kommuner och regioner (SKR) och fackförbundet Kommunal.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och äldreförvaltningen.

Föredragning

För närvarande arbetar nära 1 000 medarbetare som timanställda i äldreförvaltningen. Under februari arbetade de i genomsnitt 39–44 procent av en heltid. Merparten av dessa, 732 personer, arbetar som vårdbiträden utan formellt adekvat utbildningsbakgrund, men bland de timanställda finns även medarbetare med utbildning som undersköterska, fysioterapeut och sjuksköterska.

I takt med att smittspridningen av covid-19 ökar i kommunen har behovet av vikarier inom äldreomsorgen ökat. Personal som uppvisar minsta symptom på sjukdom ska inte arbeta. Genom att trygga de timanställdas anställningsvillkor kan kommunen förstärka arbetet med att begränsa smittspridningen samtidigt som en sådan åtgärd kan öka förmågan att bemanna äldreomsorgen. Att trygga anställningarna för de timavlönade antas också lindra epidemins ekonomiska konsekvenser för dem som berörs.

Genom att erbjuda alla tidsbegränsat anställda vikarier som idag avlönas per timme en tidsbegränsad månadsanställning med fast månadslön och arbetstid 50 procent av heltid i fyra månader uppnås trygg anställning från vilken man kan vara sjukskriven. 50 procent av en heltid motsvarar den genomsnittstid som vikarierna arbetar idag. Den tidsbegränsade anställningen medför möjlighet för arbetsgivaren att beordra mertid och fyllnadstid som inte kan göras vid timanställning. Genom att öka sysselsättningsgraden utöver snittutnyttjandet för exempelvis timanställda sjuksköterskor och fysioterapeuter uppnås en överkapacitet hos förvaltningen som säkerställer kompetent bemanning i händelse av ökad sjukfrånvaro.

Sett utifrån dagens behov skulle förslaget öka antalet årsarbetare med utbildning från 90 till 180 och antalet årsarbetare utan utbildning från 322 till 348. Detta utifrån en bedömning att 75 procent av vikarierna med utbildning och 60 procent av vikarierna utan adekvat utbildningsbakgrund tackar ja till erbjudandet.

För att åstadkomma avsedd effekt behöver en övervägande del av de timavlönade vikarierna tacka ja till erbjudandet om månadsanställning. Därför bör det förses med attraktivitetshöjande komponenter. Utifrån detta ska det finnas flexibilitet avseende start- och sluttidpunkt för anställningarna, likväl som i sysselsättningsgrad. Bland de timavlönade som nu kommer i fråga för månadsanställning finns ett antal medarbetare som under perioden kvalificerar sig för tillsvidareanställning. SKR och Kommunal föreslog gemensamt den 21 april att regeringen skjuter till pengar till en satsning för att få fler in i yrken som vårdbiträde och undersköterska. Blir förslaget aktuellt att genomföra ska äldrenämnden arbeta för att dessa ska omfattas av satsningen och ges utbildning till undersköterskor under arbetstid.

Åtgärden skapar en överkapacitet i äldreförvaltningen, vilket skapar möjligheter att ha god beredskap för att öka bemanningen snabbt utifrån ändrade lägen och att skyndsamt kunna anpassa organisationen efter behov, samtidigt ställer det krav på ändrade arbetsätt och en flexibel organisation för att kunna matcha resurser mot behov i verksamheterna. Vid en extrem sjukfrånvaro i förvaltningen, allt annat lika, kommer det att finnas en brist på såväl undersköterskor, vårdbiträden som sjuksköterskor. Detta utan hänsyn till ökad smitta bland våra brukare. Vid 50 procent sjukfrånvaro skulle exempelvis 47 sjuksköterskor och 307 undersköterskor/vårdbiträden saknas. Inom äldreförvaltningen utreds andra särskilda åtgärder mot bakgrund av epidemin. Bland annat har äldrenämnden beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att organisera särskilda vårdteam inom hemvård och delegerad hemsjukvård. Teamen ska kunna inställa sig inom 48 timmar då behov av dessa bedöms föreligga för att utföra insatser hos smittade brukare. Förutsättningarna att bemanna dessa med mindre påverkan på ordinarie verksamhet förbättras med förslaget. Förslaget kan samtidigt förbättra möjligheterna att säkerställa resurser till äldreomsorgen på längre sikt.

Ekonomiska konsekvenser

Om samtliga erbjudna skulle tackar ja till erbjudandet beräknas merkostnaden för anställningarna till 5,6 miljoner kronor per månad under 2020. Bedömningen är att det inte är sannolikt att samtliga kommer att tacka ja. Ett antagande om att om 75 procent av de erbjudna vårdbiträdena respektive 60 procent av de erbjudna undersköterskorna och legitimerade medarbetarna tackar ja skulle innebära en merkostnad på 3,3 mkr i månaden.

75% av vårdbiträdena och 60% av undersköterskorna och de legitimerade medarbetarna

Kommuner ska kunna kompenseras i efterhand av staten för extraordinära åtgärder och merkostnader inom hälso- och sjukvården kopplade till coronaviruset. Det kan till exempel handla om högre kostnader för personal. Merkostnader för föreliggande förslag bör kunna omfattas av möjligheten att eftersöka ersättning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 24 april 2020

Äldreförvaltningen

Carina Juhlin
Förvaltningsdirektör

